

8.9.2023

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta

Tieteentekijät kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta (VN/24309/2023).

Tieteentekijät pitää tärkeänä, että pääministeri Petteri Orpon hallitus sitoutuu vahvasti parlamentaarisen TKI-työryhmän esityksiin. Tutkimus- ja innovaationeuvoston roolin vahvistaminen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan johtamisessa ja koordinoinnissa on yksi sitoutumisen osoitus.

Asetuksen nykyinen jäsenitys neuvoston kokoonpanosta (jäsenet), pysyvistä asiantuntijoista ja päätoimisesta sihteeristöstä on pyrkimykseltään hyvä, mutta jää muotoilultaan liian väljäksi ja epäselväksi, ketä tai mitä tahoja nämä eri toimijat tulevat olemaan ja miten heidät valitaan tai nimetään. Tieteen perusarvoja ovat avoimuus ja läpinäkyvyys, ja tiedepolitiikkaa keskeisellä tavalla johtavan neuvoston on tärkeää noudattaa toiminnassaan samoja arvoja. Tieteentekijät haluaa korostaa, että neuvoston jäsenten sekä pysyvien asiantuntijoiden tulee olla keskeisiä tutkimus- ja korkeakoulukentän toimijoita ja tuntihoita, sekä edustaa koko TKI-ketjua tasapuolisesti.

Asetuksen perustelumuistion mukaisesti tarkoituksenmukaista on, että neuvoston pysyvinä asiantuntijoina toimisivat opetus- ja kulttuuriministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, valtioneuvoston kanslian ja valtionvarainministeriön kansliapäälliköt tai vastaavat, sekä Suomen Akatemian ja Business Finlandin pääjohtajat. Tämä linjaus on hyvä ja kyseiset tahot olisi syytä todeta suoraan asetuksessa.

Lisäksi kokoonpanon (3 §) ja toiminnan (4 §) osalta asetuksessa jää vielä epäselväksi, miten valikoituvat neuvoston pysyvät asiantuntijat ja toisaalta muut asiantuntijat, joita neuvosto voi kutsua kuultavaksi toimintansa tueksi. Tässä yhteydessä Tieteentekijät haluaa huomauttaa, että tutkijakuntaa edustamaan neuvostoon tulisi kutsua asiantuntijataho tai -tahoja, jotka edustavat tutkijakuntaa laajasti ja monipuolisesti kollektiivina, ei vain yksittäisinä tutkijoina.

Lopuksi haluamme korostaa, että T&K-rahoituslain sekä monivuotisen T&K-rahoituksen suunnitelman toimeenpanon seurannan sekä tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kohdentamisen ehdotusten laatimisen osalta neuvostossa on nojaututtava tutkittuun tietoon, laaja-alaiseen vaikuttavuuden seurantaan sekä puolueettomuuteen. Näin turvataan pitkäjänteinen ja vaikuttava TKI-toiminnan rahoitus ja toiminnan kehittäminen, joka tukee kestävästä kasvusta yli hallituskausien.

Johanna Moisio, toiminnanjohtaja

Miia Ijäs-Idrobo, erityisasiantuntija

Tieteentekijät